

به نام خدا
دانشکده پزشکی
طرح درس

عنوان درس : روش تحقیق مخاطبان: دانشجویان بهداشت عمومی، کارشناسی پیوسته، ترم ۴
تعداد واحد: ۲ واحد تئوری ۱ واحد عملی
ساعت پاسخگویی به سؤالات فراگیر: دوشنبه‌ها ساعت ۸-۱۰ دانشکده بهداشت
زمان ارائه درس: ساعت ۸/۱۵-۱۰/۱۵ یکشنبه هر هفته نیمسال اول ۹۸-۹۹
محل برگزاری: کلاس ۵ دانشکده بهداشت
مدرس: دکتر امیرحسین هاشمیان، دکتر علی کاظمی
مشخص بودن پیش‌نیاز: ندارد

هدف کلی درس:

آشنایی با مفاهیم و اصول روش تحقیق به منظور کسب دانش و مهارت در زمینه انواع روش‌های تحقیق و تهیه طرح پژوهشی، طراحی قدم‌های اجرائی و ارزیابی مراحل اجرای تحقیق جهت حل مشکلات سلامتی در سطح فرد، گروه و جامعه در قالب پروژه‌های تحقیقاتی و فراهم آوردن فرصت یادگیری

اهداف کلی جلسات:

- ۱) مفهوم تحقیق علمی، ویژگی‌ها، ضوابط و معیارهای آن در نظام خدمات بهداشتی درمانی.
- ۲) عنوان پژوهش، بیان مسئله.
- ۳) بررسی متون و انواع منابع.
- ۴) انواع مطالعات.
- ۵) اهداف، فرضیات و سؤالات پژوهش.
- ۶) تعریف آمار، اهمیت آن در علوم پزشکی و بهداشتی، متغیرها و مقیاس‌های اندازه‌گیری.
- ۷) تعریف جامعه، نمونه، نمونه‌گیری و انواع آن.
- ۸) روش‌های مقدماتی آماری در تجزیه و تحلیل داده‌ها
- ۹) روش‌های جمع‌آوری داده‌ها و اعتبار و پایایی آن‌ها.
- ۱۰) معیارهای حساسیت، ویژگی، ارزش اخباری مثبت و منفی در تست‌های تشخیصی.
- ۱۱) انواع خطاهای متداول در پژوهش
- ۱۲) اخلاق در پژوهش
- ۱۳) نحوه پروپوزال و گزارش‌نویسی.
- ۱۴) نحوه مرجع دهی منابع علمی
- ۱۵) مرور مطالب پیشین و رفع اشکالات دانشجویان

اهداف ویژه رفتاری به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

هدف کلی جلسه اول: مفهوم تحقیق علمی، ویژگی‌ها، ضوابط و معیارهای آن در نظام خدمات بهداشتی درمانی

اهداف ویژه رفتاری جلسه اول:

- ۱- تعریف تحقیق علمی
- ۲- مرور کلی فرایند تحقیق
- ۳- اهمیت تحقیق در حوزه درمان و بهداشت و استفاده از معیارهای انتخاب موضوع

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۱-۱ تحقیق در سیستم بهداشتی را شرح داده و نقش آن را در حل مسائل مهم مراقبت‌های بهداشتی درک نمایند.
- ۱-۲ معیارهای انتخاب مسائل بهداشتی و اولویت آن را شناسایی کنند.
- ۱-۳ ضوابط و معیارهای انتخاب موضوع را بیان کنند.
- ۱-۴ مراحل مختلف یک طرح تحقیقاتی را تدوین و تهیه کنند

هدف کلی جلسه دوم: عنوان پژوهش، بیان مسئله

اهداف ویژه رفتاری جلسه دوم:

- ۱- آشنایی با انواع عناوین
- ۲- آشنایی با بیان مسئله

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۲-۱ دلیل انتخاب عنوان را بیان نمایند.
- ۲-۲ نحوه نگارش درست عنوان پژوهش را شرح دهند.
- ۲-۳ عنوانی مناسب برای پژوهش ارائه نمایند.
- ۲-۴ مسئله انتخاب‌شده و عوامل تأثیرگذار بر آن را تجزیه و تحلیل کنند.
- ۲-۵ علل انجام بررسی اطلاعات موجود در هنگام تهیه یک طرح پژوهشی را بیان کنند.

هدف کلی جلسه سوم: بررسی متون، انواع منابع

اهداف ویژه رفتاری جلسه سوم:

- ۱- شناخت انواع منابع معتبر
- ۲- نحوه جستجوی کتابخانه‌ای

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۳-۱ انواع منابع معتبر را بشناسد.
- ۳-۲ منابع در دسترس هنگام مرور بر اطلاعات را بیان کنند.
- ۳-۳ کارهای انجام‌شده توسط دیگران را نقد کنند.
- ۳-۴ انواع روش‌های بررسی را که غالباً در تحقیقات سیستم‌های بهداشتی بکار می‌روند را توصیف نموده و زمان کاربرد و محدودیت‌های انواع مطالعات را مشخص نمایند.

هدف کلی جلسه چهارم: انواع مطالعات

اهداف ویژه رفتاری جلسه چهارم:

۱- انواع مطالعات

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۴-۱- انواع روش‌های بررسی را که غالباً در تحقیقات سیستم‌های بهداشتی بکار می‌روند را توصیف نموده و زمان کاربرد و محدودیت‌های انواع مطالعات را مشخص نمایند.
- ۴-۲- مناسب‌ترین نوع مطالعه را جهت استفاده در طرح تحقیقاتی مشخص نمایند.

هدف کلی جلسه پنجم: اهداف، فرضیات و سؤالات پژوهش

اهداف ویژه رفتاری جلسه پنجم:

۱- اهداف، فرضیات و سؤالات پژوهش

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۵-۱- دلایل نوشتن اهداف را برای طرح پژوهشی بیان کنند.
- ۵-۲- انواع اهداف را نام ببرند.
- ۵-۳- تعریف هدف کلی و اهداف ویژه را بیان کنند.
- ۵-۴- تفاوت اهداف ویژه در طرح‌های توصیف و تحلیلی را شرح دهند.
- ۵-۵- ویژگی‌های اهداف پژوهشی را شرح دهند.
- ۵-۶- تفاوت بین هدف کلی و اهداف ویژه را بدانند.
- ۵-۷- تعریف فرضیه را بیان کنند.
- ۵-۸- انواع فرضیه را نام ببرند.
- ۵-۹- تفاوت بین فرض صفر و مقابل را توضیح دهند.
- ۵-۱۰- برای سؤال تحقیق فرضیه مناسب بنویسند.

هدف کلی جلسه ششم: تعریف آمار، اهمیت آن در علوم پزشکی و بهداشتی، متغیرها و مقیاس‌های اندازه‌گیری

اهداف ویژه رفتاری جلسه ششم:

۱- تعریف آمار

۲- تعریف انواع متغیر و آشنایی با نقش متغیرها در تحقیق

۳- مقیاس‌های اندازه‌گیری

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۶-۱- تعاریف آمار توصیفی و استنباطی را بدانند و تمایز آن‌ها را از هم بتوانند تشخیص دهند.
- ۶-۲- مثال‌هایی از کاربرد علم آمار در علوم پزشکی ارائه نمایند.
- ۶-۳- در اندازه‌گیری متغیرهای مورد مطالعه، مقیاس درست اندازه‌گیری را تشخیص داده و بکار ببرند.
- ۶-۴- تعریف متغیر را بیان کنند.
- ۶-۵- انواع متغیرها را بر اساس ماهیت و نقش آن‌ها در تحقیق نام ببرند.
- ۶-۶- مقیاس اندازه‌گیری متغیرهای کمی و کیفی را بیان کنند.
- ۶-۷- تعریف متغیرهای زمینه‌ای و مخدوش‌کننده را بیان کنند.
- ۶-۸- تعریف متغیرهای مستقل و وابسته را بیان کنند.
- ۶-۹- تفاوت بین انواع متغیرها را از نظر انتخاب روش‌های آماری مناسب شرح دهند.

هدف کلی جلسه هفتم: تعریف جامعه، نمونه، نمونه‌گیری و انواع آن.

اهداف ویژه رفتاری جلسه هفتم:

- ۱- آشنایی با مفهوم جامعه و نمونه
- ۲- آشنایی با روش‌های نمونه‌گیری تصادفی و ویژگی‌های مربوط به آن
- ۳- آشنایی با روش‌های نمونه‌گیری غیر تصادفی و ویژگی‌های مربوط به آن
- ۴- محاسبه حجم نمونه لازم

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۷-۱- مفاهیم جامعه و نمونه را تعریف کنند و در تجزیه و تحلیل مسائل آماری این مفاهیم را به درستی بکار ببرند.
- ۷-۲- مفاهیم و اصول نمونه‌گیری در آمار را توضیح دهند.
- ۷-۳- کاربرد هر یک از روش‌های نمونه‌گیری را بیان کنند.
- ۷-۴- طریقه نمونه‌گیری و انواع آن را بدانند.
- ۷-۵- تعداد نمونه لازم را برای برآورد میانگین یک جامعه تعیین کنند.
- ۷-۶- تعداد نمونه لازم را برای برآورد نسبت یک جامعه تعیین کنند.

هدف کلی جلسه هشتم: روش‌های مقدماتی آماری در تجزیه و تحلیل داده‌ها

اهداف ویژه رفتاری جلسه هشتم:

- ۱- جداول فراوانی
- ۲- تعریف فراوانی مطلق، نسبی، درصد و تجمعی
- ۳- انواع نمودارها و موارد استفاده آن‌ها
- ۴- معرفی شاخص‌های مرکزی
- ۵- معرفی شاخص‌های پراکندگی

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۸-۱- دلیل تشکیل جداول فراوانی متغیرهای گسسته و پیوسته را بدانند.
- ۸-۲- تعریف فراوانی مطلق، نسبی، درصد و تجمعی را بدانند.
- ۸-۳- انواع نمودارها و موارد استفاده از آن‌ها را بشناسند.
- ۸-۴- انواع شاخص‌های مرکزی را نام ببرند
- ۸-۵- تفاوت و موارد استفاده هر کدام از شاخص‌های مرکزی نام ببرند
- ۸-۶- انواع شاخص‌های پراکندگی را نام ببرند
- ۸-۷- مفهوم و دلیل استفاده از شاخص‌های پراکندگی را بدانند.

هدف کلی جلسه نهم: روش‌های جمع‌آوری داده‌ها و اعتبار و پایایی آن‌ها.

اهداف ویژه رفتاری جلسه نهم:

- ۱- آشنایی با انواع روش‌های جمع‌آوری داده‌ها
- ۲- آشنایی با مفهوم اعتبار و اندازه‌گیری آن
- ۳- آشنایی با مفهوم پایایی و اندازه‌گیری آن

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۹-۱- روش‌های مختلف جمع‌آوری داده‌ها را توصیف کرده و مزایا و معایب هر یک را بیان کنند.
- ۹-۲- علل مختلف تورش را در گردآوری داده‌ها بیان کرده و راه‌های جلوگیری از آن را ذکر کنند.
- ۹-۳- خصوصیات اندازه‌گیری را توصیف و منابع اصلی خطای اندازه‌گیری را تعیین کنند.

- ۹-۴ - جنبه‌هایی از اعتبار و پایایی را توصیف کرده و نحوه ارزیابی این جنبه‌ها را توضیح دهند.
- ۹-۵ - معنای ضریب پایایی را تفسیر کنند.

هدف کلی جلسه دهم: معیارهای حساسیت، ویژگی، ارزش اخباری مثبت و منفی در تست‌های تشخیصی
اهداف ویژه رفتاری جلسه دهم:

- ۱- آشنایی با معیارهای حساسیت و ویژگی در تست‌های تشخیصی
 - ۲- آشنایی با معیارهای ارزش اخباری مثبت و منفی در تست‌های تشخیصی
- در پایان دانشجو قادر باشد:**

۱۰-۱ - ضمن آشنایی با معیارهای حساسیت، ویژگی، ارزش اخباری مثبت و منفی در تست‌های تشخیصی، نحوه محاسبه آن‌ها را فراگیرد.

هدف کلی جلسه یازدهم: انواع خطاهای متداول در پژوهش
اهداف ویژه رفتاری جلسه یازدهم:

- ۱- آشنایی با انواع خطا
 - ۲- رعایت نکات اخلاقی در انتخاب موضوع
 - ۳- شناسایی منابع خطا
- در پایان دانشجو قادر باشد:**

۱۱-۱ - ضمن آشنایی با انواع خطاها، نحوه محاسبه آن‌ها را فراگیرد.

۱۱-۲ - منابع خطا را تشخیص داده و روش‌های کاهش آن‌ها را مورد استفاده قرار دهد.

هدف کلی جلسه دوازدهم: اخلاق در پژوهش
اهداف ویژه رفتاری جلسه دوازدهم:

- ۱- آشنایی با اخلاق در پژوهش
 - ۲- رعایت نکات اخلاقی در انتخاب موضوع
 - ۳- رعایت نکات اخلاقی در انتخاب عنوان
 - ۴- رعایت نکات اخلاقی در انتخاب بیان مسئله
- در پایان دانشجو قادر باشد:**

۱۲-۱ - نکات موردنیاز در اخلاق در پژوهش بدانند.

هدف کلی جلسه سیزدهم: نحوه نگارش پروپوزال و گزارش نویسی
اهداف ویژه رفتاری جلسه سیزدهم:

- ۱- آشنایی با نحوه نگارش پروپوزال
- ۲- آشنایی با نحوه نگارش گزارش طرح

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۱۳-۱ - نحوه نگارش پروپوزال را بدانند و انجام دهند.
- ۱۳-۲ - اهمیت ارائه گزارش را بدانند.
- ۱۳-۳ - انواع گزارش را بدانند و نام ببرند.
- ۱۳-۴ - نحوه نگارش گزارش را بدانند.

هدف کلی جلسه چهاردهم: نحوه مرجع دهی منابع علمی

اهداف ویژه رفتاری جلسه چهاردهم:

- ۱- آشنایی با انواع روش های منبع نویسی
- ۲- آشنایی با منبع نویسی با استفاده از نرم افزار

در پایان دانشجو قادر باشد:

۱-۴- ضمن آشنایی با انواع متفاوت منابع، نحوه منبع نویسی نرم افزاری را یاد بگیرد

هدف کلی جلسه پانزدهم: مرور مطالب پیشین و رفع اشکالات دانشجویان

اهداف ویژه رفتاری جلسه پانزدهم:

- ۱- مرور مطالب پیشین

در پایان دانشجو قادر باشد:

۱-۵- نقاط ضعف خود را یافته و اصلاح نماید

منابع:

- ۱- کورلین، ایندرا پاتماناتان، آن براون لی. روش تحقیق در سیستم های بهداشتی. ستوده مرام، دژ کام م، زعیب م. جلد ۲ قسمت اول. تهران؛ انتشارات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ۱۳۷۶.
- ۲- منصور رضایی، بهیه مرادی. کلیات روش تحقیق در علوم پزشکی. چاپ اول. کرمانشاه؛ انتشارات چشمه هنر و دانش ۱۳۸۳.
- ۳- سعیدی ع، امیر علی اکبری ص. روش تحقیق در علوم پزشکی و بهداشت. نشر سالمی تهران. چاپ اول ۱۳۸۴ ویرایش دوم.

روش تدریس:

- ۱- سخنرانی با ارائه پاورپوینت
- ۲- استفاده از دیتا و اینترنت **online**
- ۳- پرسش و پاسخ

وسایل آموزشی: کامپیوتر، ویدئو پروژکتور، وایت بورد و پوینتر لیزری و ماژیک

سنجش و ارزشیابی

ساعت	تاریخ	سهم از نمره کل (برحسب درصد)	روش	آزمون
		۱۰ درصد		حضور فعال در کلاس
	تا ۲ هفته بعد از امتحان وقت دارند	۴۰ درصد	پروپوزال نویسی	کار عملی (واحد عملی)
		۵۰ درصد	کتبی	آزمون پایان ترم (تئوری)

مقررات و انتظارات از دانشجو:

- ۱- حضور مرتب و به موقع سر کلاس
- ۲- مشارکت فعال در مباحث درسی
- ۳- تهیه و ارائه پروژه

نام و امضای مدرس: دکتر امیرحسین هاشمیان	نام و امضای مدیر گروه: دکتر افشین الماسی	نام و امضای مسئول EDO دانشکده: دکتر رؤیا صفری
تاریخ تحویل:	تاریخ ارسال:	تاریخ ارسال:
آیا طرح برای اولین بار تدوین شده بله ☐ خیر ☒		
تأیید مدیر گروه و امضا:		

جدول زمان بندی درس

روز و ساعت جلسه

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
۱	۱۳۹۸/۰۷/۰۷	مفهوم تحقیق علمی، ویژگی‌ها، ضوابط و معیارهای آن در نظام خدمات بهداشتی درمانی.	دکتر کاظمی
۲	۱۳۹۸/۰۷/۱۴	عنوان پژوهش، بیان مسئله.	دکتر کاظمی
۳	۱۳۹۸/۰۷/۲۱	بررسی متون و انواع منابع.	دکتر کاظمی
۴	۱۳۹۸/۰۷/۲۸	انواع مطالعات.	دکتر هاشمیان- دکتر کاظمی
۵	۱۳۹۸/۰۸/۱۲	اهداف، فرضیات و سؤالات پژوهش.	دکتر هاشمیان- دکتر کاظمی
۶	۱۳۹۸/۰۸/۱۹	تعریف آمار، اهمیت آن در علوم پزشکی و بهداشتی، متغیرها و مقیاس‌های اندازه‌گیری.	دکتر هاشمیان
۷	۱۳۹۸/۰۸/۲۶	تعریف جامعه، نمونه، نمونه‌گیری و انواع آن.	دکتر هاشمیان
۸	۱۳۹۸/۰۹/۰۳	روش‌های مقدماتی آماری در تجزیه و تحلیل داده‌ها	دکتر هاشمیان
۹	۱۳۹۸/۰۹/۱۰	روش‌های جمع‌آوری داده‌ها و اعتبار و پایایی آن‌ها.	دکتر هاشمیان
۱۰	۱۳۹۸/۰۹/۱۷	معیارهای حساسیت، ویژگی، ارزش اخباری مثبت و منفی در تست‌های تشخیصی.	دکتر هاشمیان
۱۱	۱۳۹۸/۰۹/۲۴	انواع خطاهای متداول در پژوهش	دکتر کاظمی
۱۲	۱۳۹۸/۱۰/۰۱	اخلاق در پژوهش	دکتر کاظمی
۱۳	۱۳۹۸/۱۰/۰۸	نحوه پروپوزال و گزارش‌نویسی.	دکتر کاظمی
۱۴	۱۳۹۸/۱۰/۱۵	نحوه مرجع دهی منابع علمی	دکتر کاظمی
۱۵	۱۳۹۸/۱۰/۲۲	مرور مطالب پیشین و رفع اشکالات دانشجویان	دکتر کاظمی
۱۶	۱۳۹۸/۱۰/۲۹	مرور مطالب پیشین و رفع اشکالات دانشجویان	دکتر کاظمی
۱۷	۱۳۹۸/۱۱/۰۶	مرور مطالب پیشین و رفع اشکالات دانشجویان	دکتر هاشمیان